

Fostervannsprøver

Hvilke kvinner tar fostervannsprøver, og hvordan gjøres det?

Dersom en kvinne er over 38 år når hun skal føde kan hun få foretatt en fostervannsprøveundersøkelse.

Likeledes hvis den gravide tidligere har født et barn med genetiske (kromosom) feil eller alvorlig misdannelse, eller dersom det er arvelige alvorlige sykdommer i familien.

Hva er den hyppigste årsak til at slike prøver blir tatt?

Hos en kvinne som er over 38 år øker faren for å få et barn med Downs syndrom. Ved 38-årsalder er faren cirka én prosent, ved 40-årsalderen cirka to prosent, og senere høyere.

Dersom du ønsker slik prøve tar du kontakt med legen din. Du vil da bli henvist til en samtale med en genetiker eller en lege med spesiell kunnskap til fostervannsprøven. Prøven er gratis.

Hvordan utføres undersøkelsen?

Inngrepet skjer på følgende måte: Først gjøres det en ultralydundersøkelse for å se hvordan fosteret er, og hvor morkaken ligger. Så stikkes en nål gjennom mageveggen inn i fosterhulen. Legen ser hele tiden hvor nålen går slik at foster og morkake ikke skades. Det tappes så ut 10-20 ml. fostervann.

Det hele tar et par minutter og er som regel mindre vondt enn en blodprøve. Cellene i fostervannet blir undersøkt på arveegenskaper, den såkalte genetiske undersøkelse. Resultatet

av prøvene foreligger to-tre uker senere. Fostervannsprøven tas fra 14. svangerskapsuke og utover. Den utføres på universitetssykehusene i Oslo, Bergen, Trondheim, Tromsø og Stavanger.

Er det noen risiko forbundet med prøven?

Det er en liten risiko for å abortere på grunn av prøven, cirka 0,5 prosent eller mindre enn sjansen til å få et barn med Downs syndrom.

Årsaken til en eventuell spontanabort kan være at det går hull på fosterhinnen slik at vannet renner ut eller at man kan få rier etter stikket. Det er derfor viktig at kvinnen tar det med ro etter prøven. Undersøkelsen foretas poliklinisk men dersom man får ubehag blir man lagt inn på avdelingen til ro og hvile.

Jeg har hørt at fostervannsprøver kan tas senere i svangerskapet. Stemmer dette?

Ja, dersom barnet vokser for lite eller man er redd for for tidlig fødsel, kan man ta fostervannsprøve også på slutten av svangerskapet.

Den kan fortelle om barnet er lungemodent, det vil si om barnet kan puste av seg selv etter at det har kommet ut av mors liv. Vi bruker også fostervannsprøver for å undersøke om det foreligger Rhesus-uforlikelighet mellom mor og barn, og ved visse tilfeller hvor mor er smittet med en infeksjon i svangerskapet (f.eks. Toxoplasmose). Her vil prøven avgjøre om fosteret er smittet.